

4) Mycket, ganska. *R. hungrig. R. dum, vac-ker. R. söt, älskvärd. R. bra. R. väl. R. mycket.* — 5) Just, alldeles. *R. så! R. så väl som, lika väl som. R. som, just som, bäst som, t. ex.: R. som det var, somnade han ifrån alltihop. Jfr. Bäst. R. som det är, innan kort, snart. R. nu, se Rättnu.*

RÄTT, m. 3. IV. A. Utan plural. 1) Rättig-
het. *Hafva r. till något, att göra något. Hafva
bättre r. till något. Han har r. till aktning.
Jag har r. att neka. Med mera r., med bättre
r. R. öfver lif och död, rättighet att bestämma
öfver lif och död. Med hvad r. fordrar ni det?
Påstå sin r., yrka utöfandet af sin rättighet.
Den starkares r., våldet. — 2) Rättvisa, Lag
och r. En på r. och billighet grundad begä-
ran. *Hafva r-en på sin sida. Låta hvar och
en r. vederfaras. Låta nåd gå för r., visa
mildhet, ej tillämpa lagens hela stränghet. Våld
går för r., lag och rättvisa äro af våldet under-
tryckta. R-en skall ha sin gång, lag och rätt
böra alltid, utan anseende till person, iakttagas.
Skaffa ell. ta sig r., ej anlita lagens arm, utan
sjelf förskaffa sig rättvisa, taga hvad man anser
sig äga rätt till. Göra hvar man r., vara ärlig
och rättskaffens emot alla; äfven göra alla rätt-
visa. Göra r. för sig, riktigt uppfylla sina in-
gångna förbindelser; punktligt betala hvad man
är skyldig; äfv. göra skäl, besked för sig. Göra
r. för, göra skäl för, förtjena. Göra sig sjelf r.,
rättvist bedöma sig sjelf. Med r. och orätt,
utan afseende på medlen. Med rätta (gam. böjd
kasus), med rättvisa, rättvist. Lida, straffas med
r-a. Och detta med r-a, gammal slutformel i laga
domar, som betyder: och är detta straff med all
rättvisa ädömdt. — B. Med plural. 1) De natu-
rurliga sanningarne in fråga om rätt och orätt,
vare sig i allmänhet eller särskilt. *Den natu-
rliga r-en. Herrens bud och r-er.* Brukas mest
i sammansättningar, såsom: Folk-, Stats-, Sam-
hälls-, Civil-, Brottmålsrätt, m. fl. — 2) Lag.
Andlig r. Verldstig r. — Mest i sammansätt-
ningar, såsom: Stads-, Lands-, Sjö-, Birkerätt. —
3) Domstol. *Högre, lägre r. R-en sitter i dag.
R-ens sakören. Inställa sig för r-en. För,
till r-a (gam. böjd kasus), för, till domstolen,
t. ex.: Gå till r-a med. Stämma för r-a, in-
stämna till domstol. Draga för r-a, se Lag-
föra. Vara för r-a, vara före vid domstol.
Komma för r-a, inställa sig för domstol. Stå
till r-a, svara inför domstol i ett rättegångsmål.***

RÄTT, s. m. 3. V. (af *Reda*, tillreda, eller
t. *Gericht*, af *krichten*, d. s.) Tillagad mat, som
vid måltid kringbjudes och förtäres särskilt för
sig. *En måltid af sex r-er. Första, andra
r-en. En r. fisk.* — Bildar sammansättningarna
Kött rätt, Fisk rätt, m. fl.

RÄTTA. För, med, till r., se Rätt, I och IV.

RÄTTA, v. a. 1. I. (af *Rät*) Göra rät, gifva
rät riktning. *R. ett led, en trupp. — R. sig,
v. r. 1)* Gifva kroppen en rak ställning. — 2)
(om trupper) Ställa sig i rät linie. — *Rättan-
de, n. 4.*

RÄTTA, v. a. II. (af *Rätt*) 1) Göra rätt, rik-
tig. *R. en uppgift, ett misstag, ett fel. R. en
vägskäl. R. ett ur, ställa det så, att det går
riktigt. R. missbruk, afhjelpa, afskaffa dem. R.
mot någon begången orättvisa, förhjelpa honom
till åtnjutande af sin rätt. — Syn. Beriktiga.*
— 2) Återföra på rätt väg, till det rätta, tillrätta-
föra, tillrättvisa. Brukas både i fysisk och and-
lig mening. *R. en, som gör något på felaktigt*

*sätt. R. en lärjunge. R. en som lär att läsa,
skrifva, spela, o. s. v. R. en felande, vilse-
förd. Han står ej att r. i den delen. Han
låter ej r. sig. — Syn. Förbättra. — 3)* (med
prep. efter) Afpassa, inrätta. *R. det ena efter
det andra. R. sitt förhållande efter omstän-
digheterna. R. sitt tal efter åhörarnes begrepp.
R. sin lefnad efter evangelii läror.* Se äfv.
Matsäck. — Syn. Passa, Foga, Lämpa, Ställa.
— *R. sig, v. r. 1)* Förbättra något fel, som
man begått; bortlägga en ovana; upphöra med
utöfandet af en last, o. s. v. *Han råkade att
begå ett misstag, men han r-de sig. Han
har nu r-t sig ifrån sina fel. — Syn. För-
bättra sig. — 2)* Förbättra något oriktigt, oför-
sigtigt o. s. v., som man sagt, yttrat. *Han höll
på att säga en dumhet, men han r-de sig
strax. — 3)* (med prep. efter) a) I handling och
uppförande följa någons yttrade vilja, önskingar,
efterdöme, o. s. v. *R. sig efter någon. R. sig
efter ens vilja, önskingar, befallningar, till-
sägelsor. R. sig efter ens exempel, föredöme.
Det råttler eder efter. Jag r-r mig ej
efter hvad han säger, jag bryr mig ej derom. Man
kan aldrig r. sig efter honom, efter hvad han
säger, man vet aldrig, om han talar sanning eller
ljuger; hans ord äro ej att lita på; äfv. hans råd,
befallningar, tillsägelsor äro ej så beskaffade, att
man kan följa, efterkomma dem. — b) R. sig
efter något, afpassa sitt tal, sitt handlingssätt,
uppförande, sätt att gå till väga efter något. R.
sig efter sina åhörares begrepp, efter omstän-
digheterna, efter årtiderna, efter sin inkomst.*
— *Syn. Foga sig, Böja sig, Lämpa sig, Ställa sig.*

RÄTTANDE, n. 4. Handlingen, då någon eller
något rättas. *Jfr. Rätta, II.*

RÄTTARE, RÄTTAST, adj. o. adv. kompar.
o. superl. af *Rätt. Rättare sagt*, för att tala
riktigare; faster, snarare.

RÄTTARE, m. 3. Person på en landtegen-
dom, som enligt fogdens eller inspektorens befall-
ning föresätter arbetsfolket, hvad de skola göra,
och pådrifver arbetet.

RÄTTARETING, n. 3. (af *Rätta*) Så kallades
fordom öfverrätter, der dom fälldes i konungens
namn uti enskilt tvistemål och brottmål, som
blifvit hänskjutna från lagmans- och häradsingen.

RÄTTARLAG, n. 3. Samtelige åboer, vare
sig bönder eller torpare, som lyda under ett
herregods och äro skyldige att der förrätta dags-
verken.

RÄTTEGÅNG, m. 2. Tvistemåls eller brott-
måls upptagande, ransakning och afdömande vid
domstol. *Börja, anställa r. emot någon. Föra
r. emot någon, hafva ett tvistemål emot honom
instämt till domstol. Föra r., betyder äfv.: vara
saksförare i ett mål, t. ex.: Han lever af att
föra r-ar. — Syn. Process. — Ss. R-sport-
ler, -stid, -stikka.*

RÄTTEGÅNGSBALK, m. 2. Den hufvudafdel-
ning af svenska lagen, som handlar om hvad iakt-
tagas bör vid rättegångars förande.

RÄTTEGÅNGSBITRÄDE, n. 4. Se *Rätte-
gångsombud.*

RÄTTEGÅNGSBRUK, n. 3. Lagstadgad bruk,
som iakttages vid rättegångars förande.

RÄTTEGÅNGSDAG, m. 2. Viss bestämd dag,
då rätt sitter, för att upptaga och afdöma rätte-
gångsmål.

RÄTTEGÅNGSFEL, n. 3. Fel, begånget af
domstol i bandläggandet af något rättegångsmål.

RÄTTEGÅNGSFERIER, 3. pl. Den tid på